

Melodia preferată

Autor: Franz Xaver Kroetz

Franz Xaver Kroetz (n. 1946) este unul din cei câțiva clasici în viață ai dramaturgiei de expresie germană. A urmat mai întâi cursurile unei școli de actorie din München iar apoi pe acelea ale prestigiosului Max-Reinhardt-Seminar din Viena. Celebritatea a cunoscut-o încă de timpuriu. La 22 de ani era deja unul dintre cei mai jucați dramaturgi din RFG. Primele sale piese l-au impus cu autoritate, alături de Botho Strauss, ca pe una dintre cele mai importante voci noi în teatrul german. Dar el s-a bucurat și de un alt soi de publicitate: în 1971, la premiera müncheneză a pieselor sale *Hausarbeit* (Muncă la domiciliu) și *Hartnäckig* (Cu-ndârjire), mai mulți membri ai unor grupări neonaziste au încercat să împiedice desfășurarea spectacolelor. Kroetz fost și un foarte popular actor de televiziune, datorită rolului principal pe care l-a interpretat într-un serial polițist care s-a-ntins peste mai mulți ani. A scris aproape 70 de piese, poezie și proză. S-a bucurat, firește, de numeroase premii și distincții dintre cele mai importante, printre acestea ***Premiul German al Criticii*** (1972), ***Premiul Pentru Dramaturgie al Festivalului de la Mülheim*** (1976), ***Premiul Bertolt Brecht Pentru Literatură*** (1995), ***Crucea de Merit a Ordinul de Merit în Grad de Cavaler al Ordinului de Merit al RFG*** (2005), ***Premiul Marie-Luise Fleißer*** (2007), ***Premiul Bavarez pentru Film*** (2008).

Sinopsis

Genul: Monodramă

Personajele: 1 f

Domnișoara Rasch (în traducere: Repede, Iute) este trecută bine de prima tinerețe și trăiește singură. Și asta nu de ieri, de azi. Experiența ei în materie de singurătate o demonstrează rutina ei cotidiană, bine fixată în viața ei. Atât de bine, că-ți vine să crezi că e singurul ei punct de sprijin. De spus, nu spune niciun cuvânt, căci n-are cui. Și e încă prea lucidă, prea demnă, prea rațională ca să vorbească singură. Sau cu televizorul, sau cu obiectele din casă. Textul piesei este, de fapt, un bloc textual de didascalii, fără nici o replică. Sunt descrise doar acțiunile, mișcările protagonistei din momentul în care ajunge acasă după o nouă

zi de lucru, până când se culcă. Până atunci, totul pare să decurgă normal, conform rutinei pomenite la-nceput. Se schimbă, se spală pe mâini, dă drumul la televizor, își pune masa cu atenția cu care ar face-o dac-ar aștepta musafiri, mănâncă. Apoi își aduce aminte că e ora la care, la radio, începe o emisiune care e clar că-i place: aceea în cursul căreia sunt transmise melodii la cererea ascultătorilor. La noi, o astfel de emisiunea se numea, cândva, „Melodia preferată”. O urmărește cu evidentă plăcere. Între timp, își mai găsește destule de făcut prin casă, căci e clar că ține mult le ordine și la curățenie. Are și un hobby. Și timpul trece. Se face seară, e ora de culcare. Domnișoara Rasch nu reușește însă să adormă. Se scoală la loc, desface o sticlă de șampanie (din aceea de 330 ml), își toarnă-ntr-un pahar, bea. Cu măsură. De fapt, bea doar ca să poată înghiți o pastilă, care e evident un somnifer. Apoi se gândește puțin, mai înghite una, două, trei... și câte or mai fi fost în flacon.

Comentariul lui Scora

Întreaga dramaturgie a lui Kroetz este impregnată organic de o profundă empatie cu viața, problemele, suferințele (și bucuriile, câte or fi – atunci când sunt) ale oamenilor mărunți. Și cu visele lor, fără-ndoială. Numai că acestea nu se-implinesc. Din aproape fiecare mișcare a d-rei Rasch, încă de la simpla lectură a textului, simțim o profundă resemnare (împăcare?) cu toate neîmplinirile vieții. Cu faptul că nu a fost poate destul de atrăgătoare că să aibă un soț, cu faptul că nu a ajuns să ocupe un loc mai însemnat (și mai bine plătit) în societate, cu faptul că, printre foarte puținele ei bucurii, se numără o emisiune radiofonică. Un rol extrem de generos pentru o actriță care trebuie să știe să exprime, cu corpul ei, cu fața, tot ceea ce autorul o oprește să povestească.

Detalii tehnice

Premiera absolută a avut loc în 1973, la Württembergisches Staatstheater Stuttgart.

În România, piesa a fost prezentată pentru prima oară în 2000, la Teatrul ACT, în regia lui Cristian Juncu.

Drepturile de reprezentare: Kroetz-Dramatik, Kirchberg 3, D-83352, Altenmarkt, Deutschland. E-mail: kroetz.dramatik@gmx.de

Pentru drepturile asupra versiunii românești: Victor Scoradeț,
vicmarsco@yahoo.de

Mostră text

(...)

Se duce și deschide aparatul de radio. Apoi se duce la masa pe care și-a pregătit-o și se așează. Își unge o felie de pâine. Printr-o mișcare a degetului, dă de înțeles că a uitat ceva.

Se ridică din nou și scoate din frigider o sticlă de suc de fructe. Își scoate din bufet un pahar, toarnă și completează cu apă. Apoi pune paharul pe masă, lângă celelalte obiecte pregătite pentru cină. Pe urmă, se așează și începe să mănânce.

Mănâncă încet, își pregătește fiecare felie de pâine cu multă tandrețe, o ornează. Ascultă cu vădită atenție „Melodia preferată” și râde atunci când Fred Rauch face câte o glumă. Bea din paharul cu suc cu înghițituri mici.

După ce a mâncat, strânge totul cu grijă, împachetează la loc untul și salamul, închide borcanele cu condimente. Apoi își aprinde o țigară și o fumează până la capăt, fără să facă nimic altceva.

După aceea se ridică, strânge masa, pune totul la loc. Farfuria și tacâmurile, o furculiță și un cuțit, le pune pe bufet. Părăsește camera și se duce la toaletă. Durează destul de mult până când se șterge la fund. Și asta se întâmplă cât se poate de ordonat, de pedant și de igienic. Trage apa și curăță bine vasul cu peria aflată alături. Deschide puțin geamul de la toaletă.

Revine în camera ei și se spală pe mâini, apoi se duce până la radio și corectează puțin selectarea postului, tulburat între timp de paraziți. Se străduiește să obțină gradul maxim de acuratețe.

Se întoarce la oglindă și examinează, pe obraz, locul pe care l-a uns mai devreme. Îl prelucrează cu degetele și-l unge din nou cu o cremă.

Apoi ia de pe aragaz apa rămasă și o toarnă în chiuvetă. Mai dă drumul și la puțină apa rece. Se duce până la șifonier și scoate niște ciorapi de mătase pe care îi introduce în chiuvetă și-i spală.

Ia un prosop de pe un suport de lângă chiuvetă și-l pune pe spătarul celui de-al doilea scaun, după care așează, cu multă grijă, ciorapii la uscat.

În timp ce lasă apa să se scurgă, spală bine chiuveta. Între timp, incitată de muzică, face câțiva pași de dans. Apoi iese din cameră și se duce să închidă fereastra la toaletă, după care se întoarce.

(...)

Ia de pe șifonier o carpetă la care lucrează mai de mult și care e aproape gata. O întinde peste spătarul celui alt scaun și o contemplă. Mai trage, pe ici, pe colo, de câte un fir. Apoi ia toate obiectele care se mai află pe masă. Scrumiera o așază la locul ei, pe bufet, lângă ea pune și țigările și bricheta. Bea ultima înghițitură de suc și pune paharul pe bufet, lângă chiuvetă.

Apoi întinde carpeta pe masă. De sub canapea, scoate o bucată grea de fier și o așază pe carpeă, astfel încât aceasta să nu mai poată aluneca. Se duce din nou la șifonier și ia de pe el o casetă de lemn, pe care o așază pe masă, apoi se duce la bufet și trage un sertar din care scoate modelul. Din celălalt sertar extrage foarfeca.

Își așază toate cele trebuincioase lucrului la îndemână și aprinde lampa cu picior. Cercetează intensitatea luminii și se hotărăște să aprindă și lumina cea mare. În acest scop, se deplasează până la întrerupătorul de lângă ușă.

Se așază pe celălalt scaun, îl trage de mai multe ori încoace și încolo până simte că s-a așezat bine și, după ce a aranjat totul în jur, începe să scoată din casetă lână și acul.

Privește cu atenție modelul, dar nu-l întinde în întregime, numără nodurile, bagă firele în ace, își aranjează toate acele și începe să împletească.

Lucrează cu multă grijă, foarte exact și cu multă pricepere. Ori de câte ori termină de introdus o culoare în conformitate cu modelul, pune acul deoparte și taie nodurile cu foarfeca, apoi taie capetele de fir rămase afară. (Pentru montare e necesară procurarea instrucțiunilor exacte pentru împletit covoare la domiciliu!)

Mai târziu, se ridică și pune din nou apă la încălzit. Apoi continuă să lucreze. Când apa dă în clocot, scoate din bufet un pliculeț de ceai "Fix-Butte" și ceainicul și își pregătește ceaiul. Îl pune pe dulăpiorul de lângă chiuvetă, își aduce o ceașcă și o așază alături. Apoi continuă să lucreze.

După un timp, când ceaiul e gata, își toarnă o ceașcă, scoate zahăr din bufet, amestecă în ceai, își duce ceașca la masă. Din comodă, scoate un pachet de biscuiți pe care îi așază pe masă, lângă carpetă.

Lucrează mai departe, mănâncă doi sau trei biscuiți, își bea ceaiul, apoi se ridică și își mai toarnă o ceașcă.

(...)